Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorî nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurî: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelik's* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannenberg*. In Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucurescî: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărî mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banî.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunî 6 fl., pe treî lunî 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francî, pe şése lunî 20 fr., pe treî lunî 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francî.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorî.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunî 5 fl., pe treî lunî 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunî 6 fl., pe treî lunî 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banî. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 203. **Braşov, Mercurî, 13 (25) Septemvre** **1895.**

Rĕspunsurile monarchului.

Incă cu mult înainte, când s'a aflat mai întâiu, că Majestatea Sa cu ocasiunea manevrelor va visita érăşî Cluşiul, foile unguresci de acolo diceau, că însĕmnătatea acestei visite are sĕ fiă mare şi că printr'ênsa se va pecetlui din nou din partea corónei politica, care prin maghiarisare şi centralisare voesce sĕ creeze statul unitar naţional maghiar.

Tótă însĕmnătatea politică a visitei de Duminecă a monarchului se concentréză în rĕspunsurile, ce le-a dat Majestatea Sa diferitelor deputaţiunî, carî l'au salutat. In ce privesce aceste rĕspunsurî, putem dice, că nu s'a ivit nimic nou, orî chiar neaşteptat, în raport cu declaraţiunile făcute la asemenî ocasiunî în anii trecuţî; ba se pare, că ministrul-preşedinte Banffy a voit anume sĕ se arate, că direcţia politică a guvernului liberal unguresc a rĕmas neschimbată. De aceea în două rĕspunsurî: unul adresat Metropolitului român din Sibiiu şi altul episcopului săsesc de-acolo, s'au reîmprospĕtat chiar rĕspunsurile majestatice de acum opt anî, ca sĕ se vadă, că şi Banffy mână carul statului tot în aceeaşî direcţiune, ca şi Coloman Tisza, în ce privesce mai ales politica faţă de naţionalităţî şi confesiunî.

Aşa-déră nicî o schimbare, aprópe aceleaşî cuvinte, aceleaşî aşteptărî şi dorinţe: credinţa către tron, respectul legilor, iubirea către patria comună şi împlinirea datorinţelor patriotice. Acesta este tenorul fundamental al rĕspunsurilor. ce s'au dat din partea Majestăţii Sale celor două confesiunî române.

Se observă însĕ şi în aceste rĕspunsurî óre-care deosebire, ce este accentuată şi din partea foilor din Cluşiu. Deputaţiunei bisericei române gr. or. 'i s'a dat un rĕspuns mai dojenitor şi în legătură cu îndatoririle, a căror împlinire se cere, se mai esprimă şi aşteptarea, că membrii clerului „vor întrebuinţa marea lor influinţă asupra credincioşilor numai în direcţiunea indicată."

In rĕspunsul dat deputaţiunei bisericei săsescî din Ardeal se accentuéză, din contră, cu semne de mulţumire şi aprobare atitudinea credincioşilor saşî, „de-o lege şi de-o rassă", şi se constată, că ei au corĕspuns aşteptării, căreia domnitorul i-a dat espresiune înainte cu opt anî.

O fóiă din Cluşiu, dice, că deosebirea acésta în tonul, în care au fost adresat diferitele rĕspunsurî, este o dovadă, că politica guvernului faţă cu naţionalităţile nu este, decât o imitare a politicei lui Metternich, de „*divide et impera*".

Nu puţin i-a supĕrat pe şoviniştii cluşenî împrejurarea, că episcopului sas Müller „i-s'a permis" sĕ-şî ţină vorbirea de salutare în limba germană şi că Majestatea Sa i-a rĕspuns tot în limba germană.

Bate la ochî, ce e drept, că Metropoliţii românî, carî representă peste trei milióne de suflete, nu s'au bucurat, în ce privesce limba, nicî de cea mai mică atenţiune, pe când episcopului evangelic săsesc, care păstoresce numai două sute de mii suflete, 'i s'a recunoscut dreptul deplin, ce-l are, pe basa autonomiei bisericescî şi în privinţa limbei.

Dreptul îl au şi confesiunile nóstre române, de ce nu şi-l esercitéză, de ce nu şi-l apĕră şi nu şi-l reclamă faţă cu guvernul şi cu tronul?

Cu acéstă importantă cestiune, pe care am mai discutat'o şi acum opt anî, va trebui sĕ ne ocupăm mai pe larg, trăgênd tot-odată şi resultanta din enunciaţiunile dela Cluşiu, făcute sub rĕspunderea guvernului, pentru a marca adevĕrata nóstră situaţiă politică de astădî.

Majestatea Sa la Cluşiu.

In legătură cu raportul nostru de erî, publicăm aci după foile unguresci din Cluşiu următórele amĕnunte asupra petrecerei Majestăţii Sale în Cluşiu:

Duminecă la 1 óră p. m., după ce isprăvi cu primirea deputaţiunilor şi după ce luà un mic dejun, monarchul visità mai întâiu *spitalul militar*. Aci a visitat cu deamĕruntul tóte odăile bolnavilor, întrebând pe fiă-care militar bolnav, că ce-i lipsesce. Atât cu bolnavii, cât şi cu miniştrii Banffy, Josika şi Perczel, carî îl însoţiau, cum şi cu toţî ceilalţî din jurul, sĕu monarchul a vorbit aicî *numai unguresce*, — împrejurare, care e amintită cu deosebită satisfacţiune din partea foilor unguresci. S'a întêmplat şi casul caracteristic, că unul dintre gregarii bolnavî, care pe semne era român, fiind întrebat de monarch în limba maghiară asupra stării sănĕtăţii sale, acesta n'a rĕspuns nimic, ca şi cum nicî n'ar fi audit cuvintele monarchului. Bietul oştaş nu înţelegea unguresce şi a trebuit sĕ rĕspundă colonelul pentru el.

De aci monarchul a mers la *institutul de surdo-muţî*, ale căruia temelii s'au pus în 1887 din darul făcut de monarch cu ocasiunea visitei sale din acel an. La intrare, cei 42 elevî surdo muţî, câţî se află actualmente în institut, salutară pe monarch cu un întreit „*Éljen a Király*". Hegedüs, deputatul, care asemenea însoţia pe monarch cerù atuncî voiă dela Majestatea Sa, ca unul dintre elevii surdo-muţî sĕ-l felicite cu graiu viu. Monarchul s'a învoit şi unul dintre elevii cei mai deşteptî, care este *un băiat român de 14 anî*, cu numele *Ioachim Păuţ*, de nascere din Orăştiă, a salutat pe domnitor printr'o vorbire ungurésca, rostită clar şi sonor. Vorbirea băiatului român, vedî bine, a făcut bună impresiune; ea a dovedit, ca acel institut scie face nu numai progrese umanitare, ci şi — de maghiarisare. Monarchul a făcut băiatului un dar, apoi a întrebat pe conducĕtorii institutului, décă pot fi instruiţî toţî băeţii ca sĕ vorbéscă cu glas tare, şi de când s'a introdus la surdo-muţî vorbirea cu glas, în locul celei cu semne.

A mai visitat monarchul *noul institu teologic reformat*, apoi institutul „Kalazantinum", înfiinţat anul trecut, care în present are 26 ascultătorî, ce studiéză teologia în legătură cu universitatea, în timp de 4 anî; în fine a visitat *noul edificiu universitar*, unde mai mulţî profesorî universitarî l'au întêmpinat în „diszmagyar", ér la 3 óre p. m. a plecat spre Huedin.

La plecare, ordinea a fost aceeaşî, ca şi la sosire: înainte mergeau patru poliţiştî călărî, apoi trăsura căpitanului de poliţiă, a fişpanului, a primarului orăşenesc şi apoi a Majestăţii Sale, care şi acum avea la stânga sa pe Bánffy. In tot drumul până la gară 'i s'au făcut marî ovaţiunî. In sala de aşteptare, monarchul observând pe Metropoliţii Miron *Romanul* şi Victor *Mihalyi*, le făcù un compliment salutându-i afectuos. Trenul plecà punct la 3 óre, luând loc în cupeul de al doilea ministrul preşedinte Bánffy, care la plecare încă a fost aclamat de public.

*

Cu ocasiunea primirei deputaţiunilor, Majestatea Sa s'a întreţinut mai mult sĕu mai puţin cu o mare parte a membrilor din deputaţiunî. La primirea deputaţiunei bisericei române gr. cat., monarchul a agrăit pe Metropolitul *Mihalyi*, pe episcopii *Pavel* şi *Szabo*, pe canonicul *Hossu* şi pe vicariul capitular Petru *Pop*. La primirea deputaţiunei bisericei gr. or., Majestatea Sa a agrăit pe Metropolitul Miron *Romanul*, întrebându-l despre starea sănĕtăţii; pe vicarul-archimandrit *Puşcariu* l'a întrebat despre starea afacerilor bisericescî, pe asesorul consistorial *Voileanu* despre starea şcólelor; pe directorul seminarial *Roşca* despre starea seminariului.

In deputaţiunea unitarilor, aflându-se şi doi membri din Trăţcău, monarchul le dise: „Aşa-déră, că comuna d-vóstrĕ este cu totul maghiară?"

La primirea deputaţiunei israelite, înainte de felicitare, un rabin îşî cerù voiă sĕ binecuvinte pe monarch. — „Tessék", îi dise monarchul. Atuncî rabinul rostì o rugăciune, la al căreia sfîrşit monarchul dise: „Amen!" După asta un alt jidan rostì vorbirea, după care monarchul s'a întreţinut încă cu vre-o 6 membri din deputa-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

O femeiă tare.

Schiţă de *Paul de Schönthan*.

In anii trecuţî îl numeau pe el „frumoso Gabriela", căcî el chiar ca bărbat îşî păstrase frumseţa sa óre-cum femeéscă, figura sa era delicată, fiinţa sa era sfiiciósă şi amabilă. Se însurase la vêrstă la 30 de anî cu o femeiă, care era tot atât de bĕtrână şi aprópe de două-orî mai mare ca dênsul; după motivele acestei legăturî nimenea nu a cercetat mai cu deamĕruntul, póte sĕ fi fost şi ceva interes, căcî el avea un bun nume de nobil, afară de asta numai planurî şi ilusiunî; Clotilda însĕ, puternică colosală, „supra femeia", fusese o vĕduvă bogată. Amicul Gabriel a vorbit numai odată despre căsĕtoria sa în cercul amicilor sei intimî. Imî aduc încă bine aminte de povestirea lui, şi de aceea voesc sĕ o spun, fiind-că póte sĕ fiă interesantă. Etă ce ne spuse amicul Gabriel cu vocea sa lină şi bolnăviciósă:

Intêmplarea e miraculósă, nu a-şî fi credut nicî-odată, că voiu avé o astfel de femeiă — un colos! Spatósă şi mare cât un uriaş, puternic desvoltată, când vorbea cu alţî bărbaţî, trebuia sĕ-şî plece capul, mânile ei erau încă-odată ca ale mele, purta mănuşî cu numĕrul de şépte şi trei pătrarî. Clotilda nu era grasă, era însĕ osósă şi musculósă şi se bucura de puterea ei de a sparge nucî între degete; unul dintre cele mai plăcute esperimente era pentru ea sĕ ridice cu braţele de cap. Décă n'aşî fi protestat, scie Dumnedeu, ce ar mai fi făcut cu mine! Ea avea un organ sonor, o urmă de mustaţă blondă deasupra buzelor, şi urmă de barbă pe obraji; făcea nisce paşî marî ca un soldat de gardă, era o înotătóre de prima forţă, singura dama despre care audisem, că se „cufundă" bine, afară de aceea fuma, şi încă ţigărî de foi, cu deosebire când îşî vedea de afacerile ei casnice, sĕu când se îmbrăca. In astfel de momente da capul într'o parte şi închidea un ochiu, din causa fumului gros, ce eşea din ţigară. Nicî-odată nu mi-a plăcut, şi cu deosebire, când în séra de nuntă mirésa mea mi-a luat repede porttabacul şi cu o mină cunoscĕtóre îşî alese ţigărî. Tot-déuna mirosea a tutun. Cu deosebire în séra de nuntă!...

Imî aduc aminte, că tovarăşii noştri la audul acestor cuvinte au fost atât de indiscreţî, ca sĕ cérá a le face o descriere.

Amicul Gabriel ne şi împărtăşì unele detailurî.

„Ne-am căsĕtorit, mai înainte de a ne întocmi o locuinţă", — dise el; „voiam mai întâiu sĕ călĕtorim un pătrar de an, o jumĕtate de an..."

Şi astfel tóte se petrecură în hotelul din X; şi părinţii mei veniră acolo; bĕtrâna mea mamă se spăriă grozav când Clotilda intrà pe uşă şi apoi aţântì asupra mea o privire de reproş şi de compătimire, o privire pornită din nemĕsurată iubire maternă, care te avertiséză de pericule şi te mângăe şi te întăresce în nenorocire.

Cununia se sĕvêrşì fără nicî o manifestaţiă de forţă din partea soţiei mele, căcî după ceremonia sfântă, salutarăm în mod privat pe preotul, a căruia mână Clotilda o strînse atât de tare, încât servitorul lui Dumnedeu scóse un ţipet de durere nu prea creştinesc.

Tînĕra mea soţiă era frumósă, cu o figură de regină — ca două regine la un loc. Pentru prima-dată vĕdui gâtul ei alb, muschii ei puternicî, pe carî, când îi mişca aşa în glumă, formau nisce inele de o tăriă estra-ordinară. Nu aflai lucru cuviincios, ca ea sĕ permită domnilor sĕ-i strîngă muschii. Bustul ei colosal stêrnea sensaţiă şi confusiune; directorul hotelului mĕ felicita pentru căsĕtoriă, şi dicea, că de şésespre-dece anî, de când pórtă acest oficiu, nu mai vĕduse aşa ceva.

„Şéde Clotilda pe perinî?", întrebà tatăl meu. Ea însĕ sta pe scaunul gol, căcî era atât de mare.

Acéstă sensaţiă şi putere covîrşitóre a Clotildei, trebue sĕ mărturisesc, esercitau o presiune óre-care asupra mea. Ea observà acésta. „Eştî atât de tăcut, Gabi? — Ce ai Gabi? Atât de tăcut tocmai în cea mai frumósă di a vieţii tale? — Nu fi copil!" îmî şoptea ea din când în când, se înţelege, cum scia ea sĕ „şoptéscă". Măr-

ţiune. E de observat, că acum s'au presentat şi Jidanii pentru întâia-óră înaintea monarchului ca corporaţiune deosebită, alăturî cu celelalte confesiunî din ţéră.

La deputaţiunea „Kulturegylet“-ului, după rĕspunsul dat deputaţiunei, monarchul păşì spre preşedintele conte Bethlen Gábor, întrebându-l despre starea societăţii. Când 'i-se spuse, ce avere are „Kulturegylet“-ul şi cât a cheltuit până acum pentru scopurî „culturale“, monarchul ḑise: „In tot-déuna, pe cât timp reuniunea va lucra în asemenea direcţiune, póte conta la sprijinul meu.“

CRONICA POLITICĂ.

12 (24) Septemvre.

In ḑiua de 26 a lunei curente se va întruni camera ungară. Guvernul va face propunerea, ca se se pună imediat la ordinea ḑilei cele două proiecte de legî bisericescî politice încă nedesbătute, adecă: *recepţiunea religiunei israelite şi liberul exerciţiu religionar.* Indată după aceea ministrul de finance Ladislau *Lukács* va aşterne preliminarul de buget pentru 1896.

*

In 20 c. s'a distribuit **pastorala comună a episcopilor catolicî**, în care se preciséză ţinuta preoţimei catolice în faţa nouĕlor legî bisericescî politice matrimoniale. Preoţimea e provocată sĕ păzéscă şi de acum înainte acele principii fundamentale, carî servesc ca garanţii a curăţeniei vieţii familiare nepătate. Pastorala e subscrisă şi de prelaţii românî Victor *Mihalyi*, Mihail *Pavel* şi Ioan *Szabo*, precum şi de Petru *Pop*, vicarul capitular din Lugoş.

*

Ḑiarul german „*Berliner Politische Nachrichten*“, care stă aprópe de guvernul german, scrie într'unul din ultimii sĕi numerî **contra veleităţilor federaliste**, ce s'ar propaga în organele naţionaliste din Ungaria. Etă ce ḑice, mai ales cu privire la Românî: „Tocmai când regele Carol al României făcù o visită împĕratului-rege Francisc Iosif, în cestiunea întrărei României în tripla alianţă, *iredentiştii românî vorbesc negenat de federalism în Ungaria.* Tot în înţelesul acesta a vorbit şi ultra-sêrbescul „*Zastava*“, Europa însĕ nu póte simpatisa cu astfel de aspiraţiunî româno-sêrbo-panslaviste. *Orî-ce formă de stat federalistă ar aduce cu sine sfêrticarea regatului sf. Ştefan, şi de aceea monarchia, astăḑî mai mult ca orî şi când, are lipsă de un stat ungar unitar puternic şi prietin triplei alianţe. Puterea unităţii e asigurată numai prin hegemonia neţĕrmurită a seminţiei maghiare. Punctul de gravitate al monarchiei zace deci în Ungaria;* şi cel ce doresce prosperarea triplei alianţe, acela trebue sĕ apróbe un guvern ungar, care e destul de tare, pentru de a-se opune cu energia veleităţilor ultramontane. Baronul *Bánffy* este bărbatul, a cărui activitate póte umple cu încredere pe toţî amicii triplei alianţe.

Ḑiarele catolice sunt indignate de **vorbirea lui Crispi**, ţinută cu ocasiunea desvălirei momentului lui *Garibaldi.* In cercurile catolice-conservative se afirmă, că Crispi prin vorbirea acésta a comis o mare greşelă de tact. Se ḑice, că ministrul-preşedinte italian a vorbit de „sclăvia“ Romanilor sub domnia Papei, şi că ei au fost „sclavii unui fanatism cosmopolit“. Ḑice, că apĕrătorii Papatului „au luat misiunea barbară de-a reîntroduce tirănia preoţéscă“; că puterea luméscă a scaunului sânt nu este pretinsă pentru scutul şi vaḑa religiunei, ci din motive omenescî; că principele lumesc nu póte fi sânt şi infalibil.

*

Preşedintele de până acum al senatului frances, **Challemel-Lacour**, a renunţat la demnitatea sa. Se amintesc de candidaţî pentru acest post, afară de *Waldeck-Rousseau*, pe care îl recomandă însu-şî Challemel, şi senatorii *Magnin* şi *Loubet*, care în anii din urmă a fost în mai multe rêndurî ministru. Se ḑice, că pe Challemel-Lacour l'a întristat într'atâta de adênc mórtea unei prietine a lui, încât a hotărît sĕ se retragă cu totul în singurătate.

Două vocî din pressa jidano-maghiară asupra cestiunei române.

Pressa din Ungaria se ocupă în timpul din urmă mult cu cestiunea română, şi mai ales după liberarea întemniţaţilor politicî românî, osândiţî în procesul Memorandului. Va fi de interes a cunósce modul, cum au început ḑiarele jidano-maghiare a tracta şi a vorbi acuma despre Românî şi aspiraţiunile lor; de aceea vom reproduce aci unele pasagii mai marcante din articolii de fond a celor mai de valóre şi mai marî două ḑiare din Budapesta.

„*Pester Lloyd*“, organ guvernamental, scrie în articolul sĕu de fond dela 21 c. între altele următórele:

Ni-ar veni aprópe sĕ rugăm pe cetitorii noştri sĕ ne scuze, că ne-am ocupat în timpul din urmă atât de mult cu *aşa numita cestiune română*, care în înţelesul, in care o iau unii politicianî românî, *pentru noi nu esistă*, deórece noi cunóscem cetăţenî de naţionalitate română, dér nu cunóscem absolut nicî o deosebire între aceştia şi între cetăţenii ungarî de altă naţionalitate. Tot ce pretind compatrioţii românî *pe basa legilor esistente*, li-se dă necondiţionat, dér ce trece peste acestea, *nu póte fi nicî decum obiectul unei discusiunî, cu atât mai puţin al unei pertractărî*, deórece nu e compatibil cu idea de stat ungară. Acesta e politica nóstră şi a *fiĕ-cărui* guvern ungar, sĕ iésă el din orî-care partid. Decî cu partea principiară am isprăvit'o, şi nicî evenimentul mai recent: liberarea martirilor, nu ne-ar face sĕ ne ocupăm din nou cu acésta cestiune, décă nu s'ar vorbi despre ea şi acum încă fórte mult prin organele ungare şi române.

Aprobăm, că guvernul ungar a mijlocit agraţiarea aşa numiţilor „martirî“, tot aşa apróbă acésta şi întréga pressă ungară, de unde se póte vedé, că în Ungaria nu esistă disposiţiă duşmănósă faţă cu Românii. Ce se ţine personal de martirî, ei nu ne impórtă, ne sunt indiferenţî, şi vom fi mulţămiţî, décă de acum înainte vor umbla pe *cale legală.* Nicî aceea nu ne impórtă, că ḑiare române vréu sĕ detragă din meritul guvernului ungar, ḑicênd, că graţiarea s'a făcut la iniţiativa regelui Carol, când a fost la Ischl.

In mânia acestor scirî tendenţióse, Românii liberaţî au trimis pe doi domnî dintre ei la ministrul-preşedinte ungar, spre a-i mulţămi pentru recomandarea graţiărei, şi spre al ruga sĕ ducă adresa lor de mulţămită la treptele tronului. Suntem mulţămiţî, că domnii românî, deşi târḑiu, dér în fine au aflat calea *corectă*, pe care trebue sĕ mérgă, şi de sigur că adresa lor *nu conţine alt-ceva*, decât singură *mulţămita*, căcî alt-mintrelea ministrul-preşedinte ar fi *respins'o.*

Ḑiarele române manifestă, ce e drept, mulţămită faţă cu monarchul pentru graţiare, dér trec peste punctul, că guvernul ungar a luat iniţiativa în acésta afacere, ca şi când nu ar sci, *că în acéstă ţéră orî-ce act politic al monarchului este de a-se reduce la propunerea consilierilor responsabilî.* Cercurile şoviniste ale României sunt ruşinate, că s'au îndoit în procederea înţeléptă şi tacticósă a guvernului ungar, precum şi în simţul nobil al monarchului; şi asta e caracteristica sufletelor micî.

Cu tóte aceste noi nu credem, că „nu se va schimba“ nimic în politica României faţă cu noi. Décă odată martirii îşî vor fi jucat rolul şi vor merge acasă, atuncî tóte elementele române înţelepte vor veni la convingerea, cât de puţin le-ar folosi, décă s'ar continua în infinit comediile, carî de atâtea orî au provocat severitatea legii. Statul ungar n'a pierdut nimic în acéstă luptă, şi nu se teme nicî de continuarea ei.

Un colaborator al foiei „*Budapesti Hirlap*“ a avut ḑilele trecute un interwiew cu cei mai de frunte dintre liberaţii românî. Intrebaţî, despre modul cum înţeleg situaţia, ce s'a creat prin graţiare, d-nii Dr. Raţiu, Dr. Lucaciu, Dr. Mihali şi Patiţia au rĕspuns, că prin graţiare s'a creat o situaţiă politică, ce invólve multe cestiunî interesante şi de importanţă principiară, declarând în acelaşî timp, că se vor bucura, décă graţiarea ar servi ca întroducere pentru o înţelegere reciprocă, ca sĕ se evite frecările politice de până acum. Asupra modalităţilor acestei înţelegerî reciproce liberaţii au ḑis, că aceste sunt diferite. In primul rênd pressa este calea, ce póte prepara o înţelegere reciprocă, discutând cu obiectivitate cestiunea naţionalităţilor. Prin modul cum a scris până acum pressa maghiară despre cestiunea naţionalităţilor resolvarea acestei probleme nu se póte promova. Un mijloc pentru a prepara *împăciuirea* ar fi *revisuirea legei electorale.* La acésta corespondentul fóiei ungurescî puse întrebarea:

— Inţelesul declaraţiunei D-Vóstre este, că fără de revisuire nu veţî renunţa la pasivitate?

— Fórte natural, căcî fără de acésta nu putem alege, şi ast-fel nicî nu putem fi representaţî, ceea-ce este egal cu aceea, că nu putem vorbi la locul competent, adecă în parlament, asupra resolvărei cestiunei.

— Cu acésta domnii ḑic, că nu din principiu politic v'aţî alipit de pasivitate?

— *Din silă am fost pasivî*, deórece adî nu numai legea electorală este nedréptă, ci şi procederea la alegerî ni-a făcut imposibil până acum şi ne face şi adî imposibil alegerea liberă. Acésta la tot casul este *sine qua non-ul* resolvărei cestiunei de naţionalitate. Numai décă acéstă condiţiă se va fi împlinit, se pot desbate amĕnuntele acestei însĕmnate cestiunî, precum e d. e. esecutarea legii naţionalităţilor, respective lărgirea ei, îndreptăţirea limbei române, causele scolare şi de autonomiă bisericéscă şi celelalte pretensiunî juste...

In numĕrul sĕu dela 22 Septemvre n. „*Budapesti Hirlap*“ se ocupă la loc de frunte cu acéstă convorbire, scriind un articul întitulat „Martirilor Românî“. In primul rênd fóia ungurécă îşî desvóltă părerile referitor la atitudinea pressei, ḑicênd, că nu pressa maghiară, ci cea română a fost şi este provocătóre în discutarea cestiunei, ce agită aşa de mult spiritele. Vorbind apoi despre a doua condiţiă a împăcărei, adecă despre revisuirea legei electorale, şi în legătură cu acésta despre pasivitate, ḑice între altele:

Mult ventilata cestiune a legei electorale, n'are nimic cu pasivitatea Românilor deórece se scie, că legea electorală s'a adus în 1874, pe când Românii au declarat pasivitatea în Martie 1869, adecă tocmai cu cincî anî înainte de aducerea legei electorale. Şi au declarat'o acésta numai decât după votarea liberalei legî de naţionalitate. De ce? Fiind-că acea lege de naţionalitate li-a fost lor şi atuncî prea puţin şi pretindeau şi atuncî autonomia Ardealului. Aşa-deră causa pasivităţii lor nu este legea electorală, ci autonomia Ardealului. Acésta au pretins'o nu numai în Miercurea, ci şi dup'aceea în programul dela 1881 din Sibiiu, în Replică, în Me-

---

turisesc, că aceste îmbărbătărî amicale, mĕ deprimară şi mai tare, înainte cu cât-va timp fusesem la o cununiă, unde însĕ bărbatul vorbea aşa, dér nu femea.

Clotilda bĕù mult, ea putea suporta masse enorme şi rîdea mult şi puternic. O rudeniă aduse conversaţiunea la probele de forţă şi îndată se oferì următorul tablou: Clotilda şi câţî-va bărbaţî stau cu feţele seriose, ţinênd cu mâna întinsă o sticlă de şampaniă gólă. Alţî bărbaţî ţineau césornicele în mână şi controlau, cât ţine fiăcare. Soţia mea bătù pe toţî concurenţii cu $3^3/_4$ minute. După aceea începù dansul.

„Vei fi obosit“, ḑise ea cu vocea pe jumătate, după ce dansase o tură de vals cu mine, şi mâne diminéţă la 9 trebue sĕ fim la gară — hm ce ḑicî, Gabi?“ Tonul ei deveni tot mai confident, mai şoptitor. Noi disparurăm *sans adieu.* Un pătrar de oră după aceea urcarăm scările hotelului, carî trosnau, sub paşii soţiei mele, îmî pare că şi scările de pétră trosniau.

Ea deschise: nu sciu, făcut'a acésta prea tare, orî că a sucit cheia de trei orî, destul, că cheia se îndoise în bróscă. Mare perplesitate. Clodilda era pentru spargerea uşei, dér hotelierul o reţinù dula acésta. Căutară altă cheiă şi în fine deschiseră o altă uşă spre a întra în camera nóstră şi noi rĕmaserăm singurî.

Clotilda voia sĕ împacheteze. Ea îşî schimbà toaleta ei de mirésă cu o haină mai comodă şi cu nisce paşî grei şi resunătorî mergea de colo până colo prin cameră şi în adevĕr împachetà tot bagajul pentru călătoriă.

„Thildi“, ḑisei eu, îndrăsnind pentru întâia óră sĕ pronunţ acest nume de drăgostire, „încă n'am vorbit de loc despre acésta, dér acum te întreb: mĕ iubescî tot atât de mult, ca pe întêiul bărbat?“

Tênĕra mea soţiă scuipà odată, ca cum fac fumătorii, şi aruncând o privire amicală, asupra mea, care eram în pat, îmî ḑise:

„Dér, Gabi, cum poţî sĕ întrebî aşa ceva, — nu ţi-am promis, că voesc sĕ te fac fericit!...“

Intr'aceea fui abătut print'un sgomot suspect, ce venea din dulap: trebue sĕ sciţî, că eu urăsc şorecii.

„Ei, culcăte!“ ḑise Clodilda şi se întórse pe partea cealaltă, făcênd sĕ rĕsune tóte arcurile patului.

— „E după dulap“, ḑisei eu după un timp óre-care.

— „Ah, ce spui, fiî liniştit!“

— „Pariez pe orî-ce!“ Şi ḑicênd aceste aprinsei o luminare.

Clotilda începù sĕ înjure. „Va sĕ ḑică tu voescî sĕ mĕ convingi, că nu e nimic“, ḑise ea sculându-se din pat. După aceea luà dulapul şi-l aşeḑà doi metri departe de pat.

„Veḑî tu — nicî un puiu de şórece — dormî aşa-déră şi fi liniştit“.

„Incet, Thildi“, o rugai eu cu sfială, când din posiţia ei gâcìi, că are intenţiunea, că voesce a se pune cu corpul ei greu în pat.

Şórecele, décă a fost, a fugit de sigur de spaimă. — — — — — — — — — — — — — — — —

Se făcù diminéţă.

La nouĕ óre mĕ dusei în sala de mâncare. Părinţii mei se aflau deja la masă; lângă dênşii şedea Clotilda.

Buna mea mamă mĕ sărutà pe frunte, cum făcea, când eram încă neînsurat.

„Ei, Gabriel?“, ḑise ea încet, şi vocea şi privirea ei mĕ pĕtrunseră adênc.

Clotilda făcù câte-va glume, pe carî nu le aflai la loc. Vorbirăm despre călătoriă. După prânz plecarăm la München. Soţia mea ducea bagagiul de mână; ea era fórte económă.

Intrarăm într'un cupeu pentru fumătorî, din causa soţiei mele. Acésta nu-mî prea plăcea, dér în călĕtoria de nuntă ḑicî la tóte: da. Ei, nu pot povesti tóte detailurile; paturile din hotel erau de obiceiu prea scurte, aşa încât totdéuna trebuia sĕ pun nisce scaune pentru piciórele ei; în scurt am păţit multe, ceea ce de sigur alţî călĕtorî de curênd căsĕtoriţî n'au păţit. Aşî putè scrie volumurî întregî despre aceste păţănii.

*

„Frumósa Gabriela“, amicul nostru gustà colosala sa fericire în căstoriă numai trei anî de ḑile.

„Thildi“ murì, abia fiind în vêrstă de trei-ḑecî şi trei de anî, în urma unei otrăvirî provenită din nicotină.

Ucu.

morand pentru care au ajuns în Vaţ şi Seghedin. Ba — măcar de aşĭ fi rĕu profet — acésta vor cere-o Românii neschimbat chiar şi după revisuirea legei electorale.

Domnii martirĭ au variat érăşĭ acéstă melodiă (revisuirea legei electorale) şi cu ocasia visitei lor la ministrul preşedinte, şi d-l ministru de justiţiă aceştia au recunoscut scăderea legei electorale. Da, legea electorală are „scăderĭ“, însĕ *în favovul Românilor*(??) *şi spre greutatea Maghiarilor*(??)...

Apare de ajuns de aicĭ, că acéstă a doua probă a împăcărei nu cuprinde óre-care greutate mai mare. De aceea, décă e vorba de condiţiunĭ, atuncĭ sĕ recomandăm noi una: binevoéscă a rupe orĭ-ce legăturĭ cu România şi cu irredenta de acolo şi a primi fără de nicĭ un cuget reservat — chiar şi cu eschiderea teritoriilor de limbă — *unitatea indisolubilă a statului maghiar*. Ast-fel pace va fi între noi; *altfel nu!*

Din parte-ne ne permitem observarea, că a fost şi este greşélă şi pĕcat a-şĭ pierde cine-va timpul în convorbirĭ cu representanţii unei presse, care drept preţ şi condiţiă a păcii nu scie sĕ céră, decât *ruşinósă capitulare* şi înjugare la carul maghiarismului violent.

SCIRILE ḐILEI.

12 (24) Septemvre.

In ḑina înaugurării podului peste Dunăre, 14 Septemvre, mai multe trenurĭ de plăcere vor porni din gara de Nord la Cernovada prin transbordare la Dunăre. Trenurile acestea vor pleca la 6 óre şi 35 dimineţa. Intórcerea dela pod va avea loc la 4 óre 51 p. m. Preţurile pentru ducerea şi întórcere vor fi: clasa I, 10 lei, clasa II, 7 lei şi clasa III, 4 lei. Pentru a evita aglomeraţiunĭ, la vênḑarea biletelor în ḑiua plecării, s'au luat mĕsurĭ, ca cu începerea de Duminecă, 10 Septemvre, sĕ se vânḑă bilete atât la gara de Nord la un guichet special, cât şi la sucursala din strada Vămii (fundaţiunea Carol I), în tóte ḑilele dela órele 9—12 a. m. şi dela 2—6 p. m. S'au luat de asemenea disposiţiunĭ pentru înfiinţarea unor bufeturĭ, unde publicul sĕ pótă găsi cele necesare pentru mâncare.

—o—

Durere patriotică. Compatrioţii maghiarĭ nu încap de „panslavism“ nicĭ chiar în America. Foile unguresci spun, că în Pensilvania se află o coloniă numĕrósă de ungurĭ, carĭ în cele din urmă, pentru a li-se apĕra interesele, au cerut un representant consular. Cererea predată consulului austro-ungar la Pittsburg, Toma Dessewffy este — spun foile maghiare — subscrisă de mai multe sute de lucrătorĭ ungurĭ. In rugare se spun cu colorĭ vii greutăţile şi năcasurile cu carĭ se luptă *15,000 de ungurĭ* reslăţiţĭ prin Pike, Wypne, Susguehame, Wyoning, Lackawanna, Luzerne, Carbon, Monroc şi Columbia, şi al căror numĕr cresce mereu. „Atâta popor — se ḑice în cerere — merită atenţiunea statului (ungar, firesce). Nu trebue permis ca sĕ fiă despoiaţĭ pe cale mişeléscă. Căcĭ la urma urmelor, tot numai dulcea nóstră patriă va avé folos din aceea, că noi ne vom puté reîntórce acasă ca cetăţeni cu stare“. Rugarea lucrătorilor este, ca sĕ se constitue un representant consular în acele părţĭ, şi încă cu reşedinţa în *Hazbeton*. Dér rugarea nu se mărginesce numai la atâta, ci se recomandă chiar şi persóna acomodată pentru purtarea acestui post, anume *Németh* János negustor din Hazbetor, care mai este tot-odată de present şi notar public, şi întrunesce simpatiile poporatiunei. Durere însĕ — ḑic aicĭ foile unguresci, cu voce tremurândă — durere, că şi aicĭ a pătruns agitaţia panslavistă, şi aceştia, panslaviştii, mişcă tóte petrile pentru ca nu Németh, ci candidatul lor sĕ reuşéscă. Tóte justele aspiraţiuni sunt în ochii ungurilor panslavism, dacoromânism şi mai scie Dumneḑeu ce!

—o—

Din Bucuresci se anunţă, că Vinerĭ séra a avut loc, în sala Hugo, banchetul dat de colonia italiană, cu ocasia aniversărei de 25 de anĭ dela liberarea Romei. S'au ridicat toaste de către marchizul Becaria d'Incisa, ministrul Italiei la Bucuresci, d. N. Filipescu, primarul capitalei, L. Cazzavilan, dr. Belciugăţean, Roberto Fava etc. Banchetul, la care au luat parte vre-o 80—90 de persóne, s'a terminat la óra 11 şi jum.

—o—

Cununiă. D-l *Laurian Voda*, absolvent al facultăţii teologice din Blaşiu, îşĭ va serba cununia cu amabila d-ra Cornelia *Pop Bota*, Duminecă în 29 Septemvre n. c. la órele 3 p. m. în biserica română gr. cat. din Şard. — Adresăm felicitările nóstre cele mai sincere tinerei părechĭ!

—o—

Nazarenism între Românĭ? Din Giula se scrie ḑiarelor unguresci, că nazarenii se înmulţesc pe acolo în moda înspăimântător. In Giula ar avea mai multe „biserici“, în carĭ îşĭ ţin adunările în timp de nópte. Se ḑice apoi, că nazarenismul ar lua dimensiunĭ şi printre Românĭ, şi că în Chitichaz poporatiunea română ar trece în masse la noua sectă, devenind cei mai fanaticĭ nazarenĭ.

—o—

La academia technică din Graz se încep înscrierile pentru semestrul de iérnă în 1 Octomvre, şi durézâ păna în 15 Octomvre. Academia se împarte în 4 despărţĕminte: şcóla de ingineriă, de clădirĭ, de construirea maşinelor şi şcóla chemică-technică. Ca ascultătorĭ ordinarĭ se primesc absolvenţii de gimnasiu, cu atestat de maturitate, séu ascultătorii dela academiile technice din Viena, Praga, Brünn şi Lemberg. Taxa de îmatriculare este 5 fl. şi didactrul 15 fl. pentru fiă-care semestru.

—o—

Avis de concert. Cum aflăm, în sĕptĕmâna viitóre va da un concert cunoscuta cântăreţă, d-şóra Laura *Konapasek*, la care concert îşĭ vor da concursul lor şi tinerile artiste în pian, surorile Elsa şi Gretchen *Krummel*.

—o—

Bal în Bistriţă. Comitetul ales pentru aranjarea festivităţilor împreunate cu sfinţirea bisericei gr. cat. din Bistriţă învită cu tótă onórea la Balul ce-l va arangia Dumineca la 29 Septemvre n. a. c., (ḑiua sfinţirei) în sala din „Hotelul cetăţei“. Pentru comitetul arangiator: Gavr. Vertic, jude reg. în pens. president; Ştef. Poruţiu, cassar; Proc. Cutean, controlor; Dr. Dem. Ciuta, Dr. Gavr. Tripon, Mih. Mihailaş, Dr. Teod. Pascu, G. Curtean, Dr. Ales. Silaşĭ, Dr. G. Linul, Dion. Longin, I. R. Chereche,ş, Iul. Dombradi, Sim. Pop, Vas Pop, Iul. Moldovan. Preţul de întrare: pentru o persónă 1 fl. 50 cr.; pentru familiă de doi membri 2 fl. 50 cr., ér dela trei membri în sus 1 fl. de persónă. Venitul curat este destinat în folosul bisericei, care se sfinţesce. Marinimósele suprasolvirĭ se vor cuita cu mulţumită pe cale ḑiaristică. Inceputul precis la 8 óre séra. In pausă, sub conducerea d-lui V. Pop, 14 tinerĭ ţĕranĭ din Bistriţă vor juca „Căluşerul“ şi „Bătuta“.

Serbările din Roma.

In 21 c. Sâmbătă, Regele şi Regina Italiei au primit la Quirinal în timpul dimineţei, birourile Senatului şi ale Camerei, 50 de senatorĭ, 150 de deputaţĭ, 200 de primarĭ şi preşedinţĭ de consilii provinciale. Regele a mulţămit pentru marea parte, ce a luat Parlamentul la serbarea dela 20 Septemvre.

După amiéḑĭ s'a făcut inaugurarea congresului istoric în faţa Regelui, a Reginei, a prinţului moştenitor, a delegaţilor corpurilor savante austriace, francese, prusiene. D-l Bonghi a fost ales preşedinte. Tot după amiéḑĭ vr'o patru-ḑecĭ de asociaţiunĭ radicale cu drapele şi musică s'au dus la Janicule ca sĕ depue o corónă pe mormêntul lui Garibaldi. Nouĕ deputaţĭ radicalĭ faceau parte din procesiune: unul dintr'enşii, d-l Vendemini, a rostit un discurs forte aplaudat de mulţime. In timpul serei cuartierul Borgo a fost iluminat în mod strălucit.

Dumineăă în 22 c. părechia regală, însoţită de prinţul moştenitor, de d-l Crispi şi de autorităţĭ, a inaugurat podul „Humbert“ pe Tibru, apoi splendidul şi grandiosul monument al lui Cavour. Suveranii au fost aclamaţĭ în mod călduros. S'a făcut o manifestaţie impunĕtóre, numĕróse asociaţiunĭ au depus corónе; primarul a rostit un discurs în memoria lui Cavour. După acestea Suveranii au primit la Quirinal deputaţiunile a 400 de asociaţiunĭ lucrătóre, representând 15.000 de lucrătorĭ. Aceştia au oferit Regelui un album bogat cu o adresă.

In timpul serii a fost la Quirinal un prânḑ de galâ de 300 de tacâmurĭ. O mulţime imensă a asistat la serbarea feerică de pe Tibru.

SCIRĬ ULTIME.

Aḑĭ primim dela corespondentul nostru din Pesta o declamaţiune, ce au făcut'o eliberaţii dela Seghedin şi Vaţ în forma unei convorbirĭ, avênd sĕ esplice pasul lor întreprins la ministrul-preşedinte Bánffy şi la ministrul de justiţiă Erdely.

Tot ce se ḑice în resumatul acelei convorbirĭ ne este cunoscut deja din telegramele particulare, ce le-am primit în privinţa acésta. Ca lucru nou póte trece numai declaraţia foştilor întemniţaţĭ, că ei vor lupta şi de aci încolo pe căile legale şi constituţionale, *„doresc însĕ, ca actul îndurărei Majestăţii Sale sĕ însemneze înaugurarea unei epoce de conciliaţiune între popórele acestei ţĕrĭ?“*

DIVERSE.

Din America. Cum că femeile din lumea nouă fac în timpul din urmă încercărĭ pe tóte terenele, ne mai convingem -i din câte-va date biografice ale unei madame cu numele poetic *Helene Scott* din noul Mexico. Ea — care de alt-cum trecea în ochii lumei de o vĕduvă ce nu se îngrijesce, decât numai de copii sĕi — în órele libere se ocupa cu furatul de cai, în care profesiune romantică sta în fruntea unei bande de tâlharĭ ca conducĕtóre. Madame Scott, care îmbrăcată în haine bărbătescĭ era un ficior forte frumos, purta numele de Curly Hauc, din causa pletelor lungĭ date peste umerĭ. Acéstă bandă şĭ-a făcut timp îndelungat mendrele în dragă voiă, deóre-ce Curly Hanc era forte inventiósă. La urma urmelor însĕ totuşĭ puseră brânca pe frumósa vĕduvă. Dér lucrul naibei, americanii în loc sĕ o pedepséscă, iau dat drumul, ba unii iau mai colectat şi parale. Ajungênd adecă înaintea tribubunalului, vĕduva spuse, că s'a apucat de meseria sa din causă, că nu avea cu ce-şĭ susţinea copii. Nu-i vorbă, avea ea ceva dreptate într'asta, dér motivul principal al păşirei ei pe noua carieră, era un bandit drăguţ la chip. Judecătorii o au declarat de nevinovată, unii filantropĭ iau colectat ceva banĭ, aflându-i chiar şi o locuinţă. Dér noul mod de vieţă nu-i pre place frumósei amazóne, din contră arată o forte mare aplicare spre... pictură. S'a şi esprimat, că cei mai frumoşĭ anĭ din viéţa ei au fost acei patru anĭ petrecuţĭ în fruntea bandiţilor

Ómenĭ harnicĭ. Poporul din Canada, care e un amestec din Francesĭ şi Englesĭ, se înmulţesce grozav. In provincia Quebek s'a creat dĕuna-ḑĭ o lege, după care orĭ-ce familie cu 12 copii legitimĭ primesce dela stat o întindere óre-care de pământ. In virtutea acestei legĭ s'au împărţit deja pământurĭ la 1742 familii, carĭ au dovedit, că au cel puţin 12 copii. Se ḑice, că în Canada esistă familii cu 30 şi mai mulţĭ copii. Intre alţii s'a presentat un tată de familiă reclamând teren pentru 36 copii. Un altul avea numai 17 copii, dér s'a scuḑat ḑicênd, că mai are timp, deóre-ce nevasta sa e de abia 30 anĭ. Cei mai mulţĭ din copii lui erau gemenĭ.

Descoperirile de aur, aprópe tóte sunt a-se mulţămi curatei întêmplărĭ. In a. 1857 îşĭ căuta un indigen măgarul, şi descoperì teritorul de aur din Guiana, după care Sir Walter Raleigh căutase timp îndelungat înzĕdar. Câmpul de aur din Scoţia nouă s'a descoperit la 1861 de către un bărbat, care se oprì la un părĕu pentru de a-şĭ astîmpĕra setea. El observà sub o pétră un grăunte de aur, şi căutând mai departe află mai mulţĭ grăunţĭ. Pătura de aur din Carolina nordică o descoperì un băiat, care merse într'o diminéţă sĕ se scalde într'un rîu în grofiatul Cabanas. Copilul se împiedecà de o pétră galbenă, care nu a fost altceva, decât un bulz de aur, 25 fonţĭ de greu. In California descoperì aurul James Wilson Marschall Gold, săpând la cépă. Praful de aur se lipì de lopata hârleţului. Deja Sir Francis Drake sciuse, că în California esistă aur. Pe timpul reginei Ana, raportà căpitanul Shelvocke, că California e avută în aur, şi în mineralogia lui Philipp, edată în 1815, se află următorul pasagiu: „La ţĕrmurii Californiei se află un ţinut de 14 mile în estensiune, în care se pot afla în pământ bulzĭ de aur“. Renumitele mine de aur irice de odiniorâ au fost descoperite de un bărbat iubitor de sport, cu ocasiunea pescuitului. El descoperì aur în năsip şi ţinù descoperirea acésta în secret, timp de 20 anĭ. In fine căsĕtorindu-se cu o fată tînĕră, îi comunicà şi acesteia secretul. Soţia lui, credênd-ul de nebun, făcù lucrul cunoscut şi altora, şi în urma acésta în timp de douĕ lunĭ se scóseră din năsipul rîului 10.000 kilograme de aur.

Carĭ sunt cele mai lăţite limbĭ? O foiă germană publică o statistică mai nouă cu privire la cele mai lăţite limbĭ ale lumei. După acéstă statistică, limba chinesă e vorbită de 400 milióne, indiană şi englesă de câte 100 milióne, ruséscă de 72, germană de 60, spaniolă de 48, francesă de 46, japonesă de 40, italiană de 36 şi turcéscă de 25 milióne ómenĭ.

Literatură.

In editura librăriei *„Socec & Comp.“* din Bucurescĭ (Calea Victoriei 53) a apărut: **„Gramatica limbei germane“**, studiu aprofundat, lucrat după principiile metodice şi practice pentru Românĭ şi în special pentru tóte şcólele publice şi private, de *Aurel Chicea-Comanescu*, doctor în drept, profesor de limba şi literatura germană la liceul Lazar. E un óp forte mare, conţinênd vre-o 650 pag., împărţite în trei cărţĭ: Cartea I Etimologia; Cartea II Sintaxa; Cartea III Noua ortografiă. La fine se află o *Tabelă sinoptică* pentru aflarea cu înlesnire a scrierei dubióse a cuvintelor, şi apoi un *Vocabular alfabetic* al tuturor cuvintelor celor mai importante şi carĭ pot fi îndoelnice la scris. E cea mai bogată gramatică româéscă în felul sĕu, fiind scrisă pe basa unei praxe şi esperienţe de aprópe 30 de anĭ. Materia e împărţită forte sistematic, în părţĭ, secţiunĭ, capitole şi paragrafe, acestea din urmă avênd pe margine şi numere romane, prin carĭ se indică gradarea materiei, care merge într'o desvoltare continuă şi gradată.

*

Memorii din 1848/49 de Vasilie Moldovan, broşură elegantă, de 11 cóle, format 8°. Preţul unui esemplar e: **50 cr.** séu **1 corónă**, plus 5 cr. porto poştal; pentru România şi strĕinătate *1 franc 50 banĭ*. Comandele se pot face la adresa: *Traian H. Pop*, publicist, *Braşov* (Brassó) séu la *administraţia „Gazetei Transilvaniei.“*

*

In tipografia „A. Mureşianu“ din Braşov a apărut: **Povestirĭ economice** despre grădinărit, economia câmpului, vierit şi pădurit, de *Ioan Georgescu*. O carte forte folositóre pentru plugarĭ, scrisă în stil uşor de priceput. Cartea are 136 pag. şi costă 25 cr. De vênḑare la tipografia A. Mureşianu“ în Braşov, şi la librăria d-lui Nicolae Ciurcu, Braşov.

„Merceologia şi Technologia pentru scólele comerciale, profesionale şi studiu privat“, de prof. *Arseniu Vlaicu*, Braşov. Tiparul tipografiei Archidiecesane din Sibiiu, 1895. Acest op de mare şi netăgăduită valóre se estinde pe 895 pagine, cuprindênd 57 colĭ de tipar compres şi legibil, avênd şi o mulţime de ilustraţiunĭ. O lucrare de feliul acesta n'a apărut până acum în limba românéscă. Preţul 5 fl. v. a. Se află de vêndare la Librăria N. Ciurcu din Braşov. La acéstă meritósă lucrare vom reveni cu altă ocasiune, mărginindu-ne de astă-dată a atrage atenţiunea publicului asupra ei.

*

Prin librăria diecesană din Caransebeš se pot procura: **Istorióre biblice** pentru elevii şcólelor poporale de *Dr. Petru Barbu.* Caransebeş 1895. Preţul 12 cr. — **Catechismul** religiunei ortodoxe-rĕsăritene pentru şcólele poporale, de *Dr. Petru Barbu.* Caransebeş 1893. Preţul 20 cr. Aprobat de Ven. Consistorii din Arad şi Caransebeş. — Totodată se anunţă, că se află sub tipar: **Preparaţiunĭ la Istoriórele biblice,** după principiile herbarţiane. — Domnilor învĕţătorĭ, respective Caticheţĭ, la cererea proprie, li-se trimite gratuit câte-un esemplar din *Istoriórele bibblice* cu o *preparaţiune.*

*

In Tipo-litografia „Sivestru Morariu-Andrievicĭ din Cernăuţĭ, în Bucovina, a apărut: **Vinurĭ din póme**, scriere în limba poporală, de G r i g o r i e H a l i p, profesor la şcóla agronomică din Cernăuţĭ. (Retipărire din gazeta „Deşteptarea“). O carte de 96 pag., fórte de mare interes pentru popor, cum se póte vedé şi din articulul „Vinul din mere şi din pere“, pe care-l reproducem în estras din acéstă carte. Un esemplar costă numai 20 cr.

*

Doine şi strigăturĭ din Ardeal, date a ivélă de *Dr. Ión Urban Jarnik* şi *Andreiu Bârseanu.* Acesta este titlul uneia dintre cele mai bogate şi mai bune colecţiunĭ de poesii poporale ardelenescĭ, Tipografia A. Mureşianu Braşov. Conţine 431 pagine, cu mulţime de doine de dragoste, de dor şi jele, de mustrărĭ şi blăstĕmurĭ, doine haiducescĭ, de-ale cătăniei, apoi strigăturĭ bĕtrânescĭ şi colinde. Cartea e însoţită de-o prefaţă de d-l Andreiu Bârseanu, în care se arată, că buna primire, de care s'a bucurat acéstă carte la 1885, când s'a publicat prima ediţiune, a îndemnat pe d-l librar din Braşov, *Nicolae Ciurcu*, sĕ scotă acéstă a doua ediţiune, anume întocmită pentru popor. Costă un esemplar numai 75 cr. De vêndare la librăria editóre *Ciurcu* în Braşov şi la celelalte librării.

Cursul la bursa din Viena.

Din 22 Septemvre 1895.

Renta ung. de aur 4%	121.60
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.50
Impr. căil. fer. ung. în aur $4\frac{1}{2}$% .	124.25
Impr. căil. fer. ung. în argint $4\frac{1}{2}$%	101.75
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.30
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.80
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	—.—
Imprum. ung. cu premii	158.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	146 50
Renta de hârtie austr.	100 55
Renta de argint austr.	100 90
Renta de aur austr.	121.75
Losurĭ din 1860	152.75
Acţii de ale Băncei austro ungară.	1054.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	488.25
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	402.25
Napoleondorĭ.	$9.54\frac{1}{2}$
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.95
London vista	120.55
Paris vista	47.65
Rente de coróne austr. 4%. . .	100.90
Note italiene.	$45.23\frac{1}{2}$

Cursul pietei Braşov.

Din 23 Septemvre 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.51	Vênd.	9.54
Argint român.	Cump.	9.46	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.54	Vênd.	9.57
Galbenĭ	Cump.	5.63	Vênd.	5.67
Ruble rusescĭ	Cump.	$128.\frac{1}{2}$	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	10.76	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Nrul **9087**—1895.

PUBLICAŢIUNE

referitóre **la evaluarea ulteriorică a chiriei după apă** pentru partidele trecute cu vederea, cu ocasiunea conscrierei generale.

Se aduce, spre sciinţă, că pentru locuitorii acolor case impreunate cu apaductul, în carĭ s'au instalat hydrometri în decursul anului 1894 şi 1895, a avut loc evaluarea ulterióră a chiriei după apa pentru acel timp încă înainte de instalaţiunea hydrometrului. Referitórele conspecte sĕ află din 20 până inslusive 27 Septemvre a. c. în órele obicĭnuite de oficiu, în biroul administraţiunei apaductului, stând fiă cărui cel mult până în 4 Octomvre 1895 în drept de a'şĭ ascerne acestui Magistrat în contra acestor conspecte reflectările scripturistice.

Dela acele partide, carĭ cel mult până în 15 Octomvre a. c. nu'şĭ solvesc taxele de apă statorite, şi carĭ nu au reclamat în contra acestor taxe, se vor incassa aceste taxe deodată cu aruncul comunal pe cale de execuţiune.

Solvirea acestor taxe are de de a-se efectui la adminstraţiunea apaductului pe temeiul libelelor pentru taxele de apă deja imanuate partidelor.

Statutul pentru apaduct se póte căpăta în biroul administraţiunei apaductului.

Braşov, 17 Septemvre 1895.

775,1—1 **Căpitănatul orăşenesc.**

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1895.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Trenŭ român expr.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Tren accel.	Tren de persón.	Tren român expr.	Trenŭ de persón.
10 —	8.05	8.05	8.05	2 15	pl.	Viena . . .	sos.	3.—	1 55	1.55	7.20	6.25
8.30	2.15	1.55	5.45	9.15		Budapesta		5.45	7.25	7.—	1.50	8.10
11.31	4 23	3.56	9.27	11.12		Szolnok . .		2.29	5.23	3.50	11.44	4.43
2.—	5.55		11 53	12.55		P. Ladány . .		12.05	3.46	1.21	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.12	sos.	Oradea-mare .	pl.		2 26	11.04	8.43	11.32
3.58	7.15		2.16	2.20	pl.		sos.		2.19	10.44	8.38	11.17
4.38	7.43		3 03	2.50		Mezö Telegd .			1.52	10.07	8.11	10.42
5.20	8.18		3.45	3 26		Rev			1.26	9.30	7.48	10.13
5.43			4 06			Bratca . . .				9.10		9.50
6.32	9.07		4 53	4 17		Ciucia . . .		5.40	12.47	8.31	7.08	9.19
7.16	9.37		5.32	4.50		B.-Huiedin		4.52	12.17	7.53	6.39	8.37
8.07			6.24			Ghârbău . .		2.55		6.53		7.37
8 34	10 37		6 59	5 55	sos.	Cluşiu . . .	pl.	2.—	11.01	6 14	5.25	7.—
8.49			8 40	6.11	pl.		sos.	5.45	10 45		4.48	6.45
9.06			9 08	6.27		Apahida . .		5.18			4.23	6.27
10.14			10 40	7.27		Ghiriş . . .		3.53	9.23		3.—	5.21
10.32			11.25	7.50		Cucerdea . .		3.06	8.49		2.00	4.47
10.59			11.54			Uioara . . .		2.48			2.—	4.31
11 07			12 04			Vinţul de sus		2.40			1.51	4.24
11.31			12.34	8.17		Aiud . . .		2.11	8 23		1.23	4.03
11.48			1.—	8 33	sos.	Teiuş . . .	pl.	1.45	8.06		12.54	3.42
12.25		11.40	1 40	8.38	pl.		sos.	1.10	7.59			2.49
12.52		11.55	2.17			Creciunel . .		12.39				2.24
1.06			2.35	9 09		Blaşiu . . .		12.24	7 30			2.10
1.37			3.14			Micăsasa . .		11.48				1.38
1.52			3.34	9.42	sos.	Copşa-mică .	pl.	11.29	6 56			1.18
2.13		1.—	3 49	9.44	pl.		sos.	11.14	6 54			1.01
2.32		1.02	4.11	9.59		Mediaş . . .		10.55	6.41			12.46
3 04		1.39	4 48	10 22		Elisabetopol .		10.21	6 20			12.16
3.47		2.13	5 27	10.51		Sighişóra .		9.42	5.53			11.39
4.09		2.28	6 10	11.12		Haşfaleu . .		9.13	5.33			11.17
5 34		3.30	7.50	12.26		Homorod . .		7.45	4 27			10.02
6.12			8 30	12 58		Agoştonfalva .		7.03	3.53			9.22
6.41		4.16	9.03	1 15		Apaţa . . .		6.36	3.37			8.57
7.16			9.38	1.34		Feldióra . .		5.58	3 16			8.23
8.—		5.07	10.25	2.09	sos.	Braşov . . .	pl.	5.08	2.45		10.26	7.43
	11.—	5.14		2 19	pl.		sos.	7.01	2.18			7.01
	12.26	5 59		3.01		Timiş . . .		6.—	1 42		9.39	6.—
	1 11	6 29		3 31		Predeal .		5 11	1.12		9.12	5.11
	8 30	11 25		9.30	sos.	Bucuresci . .	pl.		8.35		5.35	

Ghirişŭ — Turda

trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.		trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.
7 33	11.—	4.—	10.19	Ghiriş	5.10	10.30	3.30	9.12
7.53	11.20	4-20	10.39	Turda	4.50	10.10	3.10	8.52

Copşa-mică — Sibiiu — Avrigŭ — Făgăraşŭ

trenŭ de persón.	trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ				trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón	trenŭ de persón.
2.20	11.34	7.10	pl.	Copşa mică .	sos.	9.34	6.20	12.35
3.57	1.03	8.59		Ocna . . .		8.11	5.12	11.01
4.19	1.25	9.15	sos.	Sibiiu . . .	pl.	7.44	4.49	10:36
4 36	1.46		pl.		sos.	7.28		8.33
6.16	3.31			Avrig . . .		6.02		6.54
8.42	6.08		sos.	Făgăraş . .	pl.	3.28		4.05

Simeria (Piski) — Hunedóra

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
6.15	11.35	4.25	10.29	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12 20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Braşov — Zĕrneştĭ

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
8.35	4.55	9.15	Braşov	7.36	1.29	8.31
10 28	6.36	10.35	Zĕrneştĭ	6.06	12.05	7.20

Mureş-Ludoş — Bistriţa

4.—	9.10	4.20	Mureş-Ludoş	6.46	7.21
7 07	1.01		Ţagu-Budatelicŭ . . .		4.15
9.59	4.55		Bistriţa		1.16

Arad — Timişóra

6.20	11.30	5.	Aradŭ	10.43	3.44	10.55
7.08	12.47	6.14	Vinga	9.42	2.40	10.11
8.01	2.05	7.39	Timişóra	8.20	1.12	8.15

Cucerdea — Oşorheiu — Regh.-săsesc.

Trenŭ mixtŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón				Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ mixtŭ
2.25	8.10	3.11	8.59	pl.	Cucerdea . .	sos.	7.41	2.36	8.31	1.18
3 14	8.51	3.52	9.40		Ludoşŭ . . .		7.03	1.58	7.43	12.32
5.07	10.27	5.26	11.11	sos.	Oşorheiu . .	pl.	5.30	12.25	5.50	10.35
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.	5.18	9.25	5.04	10 —
7.19	12.21	7.19		sos.	Regh.-săs. .	pl.	3.50	7.49	3.25	8:25

Careii-marĭ — Zelău

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	4.15	Careii-marĭ . .	9.06	7.—
10.17	9.18	Zelău . . .	4.20	3.01

Sighişóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
3.22	11.08	Sighişóra . . .	9.51	5.32
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

N o t a: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadraţĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.